

Advies Raadgevend Comité

Datum vergadering: 18 april 2016

Agendapunt: adviesvraag m.b.t. de conceptnota aangaande interlandelijke adoptie van K. Schrijvers

Adviesnummer: **RCVCA/20160418/advies 02**

1. Advies op vraag van de Vlaams Adoptieambtenaar

2. Gronden voor het advies

Het gevraagde advies heeft betrekking op de opdracht van het Vlaams Centrum voor Adoptie, namelijk de adoptie van kinderen.

Het Raadgevend Comité bij het Vlaams Centrum voor Adoptie heeft de taak om adviezen te verlenen inzake interlandelijke adoptie, zoals vermeld in artikel 20,§8 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen.

3. Behandeling

- Het Raadgevend Comité behandelde het advies in zijn vergadering van 18 april 2016.
- Stukken die daarbij in bespreking werden genomen is de conceptnota voor nieuwe regelgeving inzake interlandelijke adoptie van K. Schryvers

4. Advies

4.1 Het Raadgevend Comité geeft advies over de (spel)regels bij het kanaalonderzoek:

- We onderschrijven de opdracht van de adoptiediensten om voldoende te investeren in nieuwe samenwerkingsverbanden, maar vragen ook dat erover zou gewaakt worden dat hierdoor geen zinloze of onnodige 'druk' geïnstalleerd wordt, zoals nu wel het geval is door de verwachting dat er elk jaar één nieuw kanaal wordt onderzocht.
- Zo lijkt de keuze voor een beperkt aantal landen een goede werkwijze, met een maximum en een minimum aantal kanalen lopende (zowel actief als in onderzoek).
 - o Een maximum van 10 of 15 kanalen in onderzoek en actief zou in deze zinvol zijn: als de samenwerking stopt in een bepaald land, kan een nieuwe samenwerking opgestart, wanneer zich een opportuniteit stelt in een nieuw land, wordt afgewogen of een bestaande samenwerking desgevallend wordt stopgezet om het nieuwe kanaal een kans te geven.
 - o Daarbij lijkt het van belang dat een adoptiedienst ook een minimum aantal kanalen lopende heeft (bijvoorbeeld minimaal 3 of 4 kanalen), om te vermijden dat een dienst kwetsbaar of te afhankelijk wordt van een bepaald land.

- Dit alles wordt relevant geacht in functie van kwaliteitsvol werken met beperkte middelen. De verplichting om elk jaar één kanaal te onderzoeken, zonder rekening te houden met de specifieke context van de betreffende adoptiedienst, lijkt weinig zinvol.
- Het lijkt ons belangrijk dat in de rol van het VCA wordt vastgelegd dat er (a) bij een nieuwe samenwerking steeds ter plaatse wordt gegaan, en (b) dat elk lopend kanaal regelmatig wordt bezocht, teneinde de relaties met zowel lopende als nieuwe kanalen zo constructief mogelijk te houden. Dit wordt door het Raadgevend Comité geprefereerd boven een echte steekproefsgewijze controle van dossier. Dit laatste zou slechts in geval van noodzaak een optie kunnen zijn.
- Daarnaast wordt belangrijk geacht dat het VCA zo veel mogelijk internationaal blijft afstemmen over samenwerking met de herkomstlanden, zowel via de Haagse Conferentie, als informeel in overleg met andere ontvangende landen.
- Opdat de werking van de adoptiediensten, gegeven hun brede takenpakket aan dienstverlening, gewaarborgd blijft en niet in het gedrang komt bij een geringer aantal plaatsingen, is het van belang dat de middelen niet afhankelijk wordt gemaakt van het aantal plaatsingen.
- De financiële bijdrage van kandidaat-adoptieouders mag zeker niet meer verder stijgen. Het Raadgevend Comité stelt de vraag of ouders hiervoor alleen moeten instaan, dan wel of de overheid hierin niet regulerend dient tussen te komen, aangezien adoptie een jeugdbeschermingsmaatregel is.
 - In dit kader wordt geopperd dat er voor projectsteun voor de landen waarmee wordt samengewerkt, een band met ontwikkelingssamenwerking zou kunnen gemaakt worden.
 - Een gelijke bijdrage van elke adoptieouder, onafhankelijk van welk herkomstland, wordt bepleit, eventueel aangevuld met bijdrage vanwege de overheid.

4.2 Het Raadgevend Comité geeft advies over de ethische commissie:

- Reflectie over ethische thema's inzake adoptie is niet alleen nuttig en relevant, maar ook absoluut noodzakelijk, gezien de vaak zeer complexe vragen, grote gevoeligheden en niet altijd compatibele belangen van meerdere betrokken partijen, waarmee we omtrent adoptie worden geconfronteerd. Het Raadgevend comité hecht dan ook belang aan brede en interdisciplinaire expertise in het domein van de diverse en specifieke ethische kwesties die rijzen rondom adoptie, binnen een voldoende brede en interdisciplinaire samenstelling van dergelijke commissie.
- ⇒ De vraag die rijst, betreft of dergelijk orgaan advies geeft of beslissingsbevoegdheid heeft. Het Raadgevend Comité bepleit een ethische commissie die advies verleent, maar geen beslissingsorgaan is; waarbij niet op dossierniveau wordt uitgewisseld, maar op niveau van het uitzetten van kaders en krijtlijnen.
- ⇒ Betreffende de vraag of dit een afzonderlijk orgaan vergt, is het Raadgevend Comité de mening toegedaan dat een afzonderlijke 'ethische commissie' geen meerwaarde heeft, maar dat er wel een aanspreekpunt zou kunnen worden aangesteld voor vragen omtrent individuele dossiers (zie verder).

Het Raadgevend Comité is van mening dat reflectie over ethische kwesties tot haar takenpakket kan behoren. Het RC bestaat immers uit een multidisciplinaire groep van zowel betrokkenen als professionelen en fungeert nu reeds als een reflectiekamer. Het RC zou deze rol kunnen verbreden door zich te engageren om ethische kwesties te agenderen en hier advies over te verlenen. Deze reflectie betreft thema's als 'projectsteun als wederdienst aan landen waarmee wordt samengewerkt', de toelaatbaarheid van bepaalde kanalen overheen het Haags verdrag, kindprofielen, ...

- Indien deze taak expliciet tot het takenpakket van het RC zou behoren, dient de samenstelling te worden aangepast, rekening houdend met de specifieke expertise die nodig is om deze ethische thema's op degelijke wijze te kunnen bespreken en advies te verlenen omtrent ethische kwesties.
- Wat individuele dossiers betreft, zou het zinvol zijn dat er een aanspreekpunt wordt aangesteld dat punctueel advies kan verlenen; deze persoon zou bij voorkeur deel uit maken van de hoger vernoemde reflectiekamer, zodat deze participeert aan en degelijk geïnformeerd is over uitgezette krijtlijnen met betrekking tot ethische kwesties.

De secretaris,

Sarah Goorix

De voorzitter van het Raadgevend Comité,

Nicole Vliegen